

Briuselis, 2019 m. lapkričio 11 d.
(OR. en)

13398/19

JEUN 114
EDUC 449
SPORT 100
EMPL 561
SOC 741
DIGIT 166
SUSTDEV 163
CLIMA 295
ENV 914

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Darbo su jaunimu Europoje vizija. Klimato kaita, jaunimas ir darbas su jaunimu <i>- Politiniai debatai</i> <i>(Vieši debatai pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 8 straipsnio 2 dalį)</i> <i>[pirmininkaujančios valstybės narės siūlymu]</i>

Po konsultacijų su Jaunimo darbo grupe pirmininkaujanti valstybė narė parengė pridedamą diskusijoms skirtą dokumentą, kuris pateikiamas kaip pagrindas politiniams debatams, vyksiantiems 2019 m. lapkričio 21–22 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje.

Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto taryba

Briuselis, 2019 m. lapkričio 21–22 d.

- Politiniai debatai jaunimo klausimais -

„Darbo su jaunuimu Europoje vizija. Klimato kaita, jaunimas ir darbas su jaunuimu“

- Pirmininkaujančios valstybės narės parengtas diskusijoms skirtas dokumentas -

1. Klimato krizė kaip opiausia pasaulinė problema

2018 m. Tarpvyriausybinių klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiojoje ataskaitoje ryžtingai pabrėžiama, kad, siekiant išvengti sunkiausių klimato kaitos padarinių, visuotinis atšilimas turėtų neviršyti 1,5°C, palyginti su ikipramoniniu laikotarpiu. 2019 m. gegužės mėn. Jungtinės Tautos paskelbė Pasaulinę biologinės įvairovės vertinimo ataskaitą, kurioje teigiama, kad pasaulis gavo įspėjimą, kadangi vienam milijonui rūšių gresia išnykimas – taip pat susijęs su klimato kaita. 2019 m. IPCC paskelbė specialiąsias ataskaitas dėl klimato kaitos ir žemės, taip pat dėl vandenynų ir kriosferos. Per pastaruosius kelerius metus klimato kaita tapo svarbiausiu visuomenės informuotumo aspektu ir svarbiausiu politinės darbotvarkės prioritetu visame pasaulyje.

2. Klimato kaita kaip vienas svarbiausių Europos Sąjungos prioritetų

Europos Sąjunga nuolat skatina laikytis vis platesnio užmojo požiūrio į klimato kaitos švelninimą ir šiuo metu vienas iš jos pagrindinių prioritetų yra užkirsti kelią pavojingam klimato kaitos poveikiui. Ji nustatė 2030 m. tikslus siekiant mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimą bei energijos vartojimo efektyvumą. Pagrindinius ES veiksmus sudaro finansinės paramos ir reguliavimo derinys. Naujausios „Eurobarometro“ apklausos duomenimis, jaunimas mano, kad aplinkos apsauga ir kova su klimato kaita, taip pat švietimas bei mokymas ir kova su skurdu ir socialine nelygybe turėtų būti svarbiausi ateinančių metų ES prioritetai.

Jaunimo reikalų srityje klimato kaita buvo paminėta Komisijos komunikate dėl naujos 2019–2027 m. ES jaunimo strategijos. Komisija siekė šia strategija „suteikti [jaunimui] gyvenime reikalingų įgūdžių, kad mokėtų gyventi besikeičiančiame pasaulyje;“ ir „daug dėmesio [...] skir[ti]“ jaunimui kaip vietos ir visuotinio lygmens suinteresuotosioms šalims, ir pažymėjo, kad „jaunimas yra pasiryžęs spręsti pasaulinio masto problemas, visų pirma susijusias su darnaus vystymosi tikslais“. Nors 2019–2027 m. ES jaunimo strategijoje nepateikiamos konkrečios su jaunimo vaidmeniu klimato kaitos atžvilgiu susijusios rekomendacijos, ja siekiama „raginti jaunuolius tapti aktyviais piliečiais ir suteikti jiems tam reikalingų išteklių“. Europos jaunimo tiksluose, kurie yra strategijos dalis ir į kuriuos turėtų atsižvelgti ES politikos formuotojai, pripažįstama, kad visuomenė turi kovoti su klimato kaita ir didėjančiomis grėsmėmis aplinkai.

3. *Jaunimas – pirmieji, ėmęsi veiksmų*

Įdomu tai, kad, kaip ir daugelio kitų visuomeninių pokyčių atveju, būtent jaunimas pirmiausia išreiškė savo nuomonę.

2018 m., likus keliems mėnesiams iki IPCC specialiosios ataskaitos paskelbimo 2018 m. spalio mėn., pradėtos dėl klimato streikuojančio jaunimo kampanijos „Penktadieniai ateičiai“. Jaunimo streikai dėl klimato sparčiai išplito visame pasaulyje ir pradėjo susilaukti žiniasklaidos dėmesio. Nepaisant lūkesčių, kad demonstracijos pamažu išseks, jos ir toliau traukė vis daugiau ir daugiau jaunimo į gatves. 2019 m. rugsėjo mėn. klimato streikuose dalyvavo 6–8 mln. demonstrantų 4 500 vietose 150 šalių visame pasaulyje. Be to, visuomenės informuotumas ir politinės diskusijos apie klimato kaitą pasiekė visų laikų rekordinį lygį, ypač ES.

Jaunimo veiksmai klimato kaitos srityje yra puikus pavyzdys, kaip jaunimas prisidėjo prie politinės darbotvarkės plėtojimo ir išplėtė darbo su jaunimu apimtį. Dėl to susidaranti padėtis kelia įvairių naujų klausimų ir pasvarstymų.

4. *Žinia, kurią turime suprasti iš jaunimo aktyvumo klimato srityje*

Jaunimo aktyvumas klimato kaitos srityje – tai reiškinys, kurį neabejotinai verta apsvarstyti, be kita ko, darbo su jaunimu aspektu. Pirmasis dalykas, kurį reikia aptarti – tai, koks įpareigojimas ar žinia yra perduodami visuomenei ir sprendimus priimantiems asmenims faktų, kad jaunimas dideliais skaičiais ir stulbinančia energija nuolat reikalauja ryžtingesnės politikos klimato srityje. Daugelyje šalių į jų reikalavimus buvo įsiklausyta ir politikai bei sprendimus priimantys asmenys teigiamai įvertino jaunimo veiklą, manė, kad jų reikalavimai yra teisėti, ir pažadėjo propaguoti kovą su klimato kaita, net jeigu vis dar bendrai žmonės ir politikai neturi vieningos nuomonės šiuo klausimu. Politinio paraginimo ne visuomet gali pakakti: nors žmonės vertina ir supranta jaunimo susirūpinimą, kai pradedama kalbėti apie, pavyzdžiui, tai, kad iš tikrųjų reikia padaryti tam tikrų nuolaidų asmeniniame gyvenime arba bendrovių valdymo pokyčių, nebūtinai kas nors įvyksta. Tai yra susiję su tikriausiai pačia svarbiausia darbo su jaunimu užduotimi: motyvuoti jaunimą būti aktyviais piliečiais ir remti jų tikėjimą dalyvavimo vertingumu. Jaunieji streikuotojai savo veiklai skiria daug energijos ir vilties ir jeigu ta veikla, atrodo, neduoda rezultatų, gali būti rimtai pažeistas jų tikėjimas aktyviu pilietiškumu.

5. *Metodų ir švietimo srities atnaujinimų kūrimas*

Atsižvelgiant į patirtį, įgytą kovos su klimato kaita ir jaunimo politinio aktyvumo srityje, vykdant darbą su jaunimu turėtų būti atsižvelgiama į jaunimo susirūpinimą dėl klimato kartu atkreipiant dėmesį į jų nuomonių skirtumus. Kadangi darbas su jaunimu sudaro sąlygas dirbti su įvairiais jaunuoliais, tuo darbu jaunuoliai galėtų būti skatinami domėtis klimato kaitos klausimas ir galėtų būti skatinamas jų aplinkosauginis mąstymas. Su jaunimu dirbantys asmenys turėtų turėti galimybę kalbėti apie klimato kaitą ir atsižvelgti į klimato kaitos poveikį žmogaus gyvybei ir aplinkai. Tai ne tik paramos jaunimui, kuris jau yra aktyvus, klausimas, bet ir kritinio mąstymo ir kūrybiškumo, taip pat žmogaus teisių, demokratinių vertybių ir aktyvaus pilietiškumo propagavimo klausimas, kartu iš naujo apibrėžiant ir galbūt naujai atskleidžiant dabartinę darbo su jaunimu praktiką.

Jau yra daug darbo su jaunimu metodų, skirtų švietimui gamtos ir aplinkos srityje, taip pat daug šioje srityje besispecializuojančių NVO. Jaunimo darbas jau seniai vykdomas nuotykių ir švietimo gamtoje forma. Yra jaunimo centrų, daugiausia dėmesio skiriančių švietimui ekologijos klausimais. Dabartinėmis aplinkybėmis, kai jaunimas vis aktyviau pasisako šia tema su su jaunimu dirbančiais asmenimis, gali būti tikslinga sutelkti turimas žinias apie praktiką ir bendradarbiauti, padedant jaunimui, kad būtų sukurti nauji veiklos ir darbo metodai.

Kitas klausimas – kaip organizuoti su jaunimu dirbančių asmenų mokymą ir švietimą, kad jie galėtų patenkinti jaunimo lūkesčius. Ši nauja padėtis sudaro galimybių atnaujinti švietimą. Sėkmingai pereiti prie darnesnio pasaulio galima tik tuomet, jeigu neprarasime vilties, kad mums pavyks rasti alternatyvių sprendimų. Tai, kad jaunimas aktyviai naudojasi skaitmenine žiniasklaida (socialine žiniasklaida, meno, vaizdo siužetais), suteikia galimybę kurti alternatyvius su klimatu susijusius vaizdus, didinti informuotumą apie klimato kaitos poveikį ir siūlyti kovos su ja būdus.

6. *Jaunimo naujų aktyvaus pilietiškumo formų suteikiama patirtis*

Mokykliniai streikai reikalaujant veiksmų klimato kaitos srityje rodo, kad atsiranda naujos jaunuolių veiklumo formos. Šis judėjimas nėra jaunimo organizacija, tai ne jaunimo politinė partija, jis nėra organizuojamas vykdant darbą su jaunimu ir tai nėra nei mažos grupelės sąmokslas, nei vienkartinis jaunimo renginys. Mokykliniai streikai rodo, kad jeigu jaunimas yra pakankamai motyvuotas, jis randa būtų savo nuomonei pareikšti. Dalyvaujantiems darbe su jaunimui gali būti naudinga apsvarstyti savo veiklą ir metodus, atsižvelgiant į jaunimo veiksmus klimato kaitos srityje, taip pat tai, kokios priemonės mums reikalingos, kad papildytume dabartinius atstovavimo jaunimui dalyvavimo modelius, kad dalyvavimas atitiktų naujai atsirandančias jaunimo aktyvaus pilietiškumo formas.

7. *Klimato kaita vykdant darbą su jaunimu kaip tarpsektorinis iššūkis*

Klimato kaita yra plataus masto visuomeninis klausimas, apimantis tiek viešąjį, tiek privatųjį sektorius, taip pat pilietinę visuomenę. Tarpsektorinė jaunimo politika jau labai seniai įtraukta į jaunimo srities darbotvarkę ir akcentuota 2019–2027 m. ES jaunimo strategijoje. Įvairių sektorių bendradarbiavimas klimato kaitos srityje turi būti vykdomas bent trimis lygmenimis: Europos, nacionaliniu ir vietos. Europos Sąjungoje klimato kaitos srities veiksmai jaunimo srityje gali būti susieti su klimato kaitos srities veiksmais visuose kituose sektoriuose. Vyriausybės lygmeniu visa jaunimo politikos veikla klimato kaitos srityje turėtų būti susieta su atitinkamais bendraisiais veiksmų planais. Kadangi atrodo, kad įvairių sektorių bendradarbiavimas yra sėkmingiausias vietos lygmeniu, gali būti paranku sukurti klimato kaitos srities veiklą, susiejančią jaunimą, darbą su jaunimu, kitus atitinkamus sektorius (pavyzdžiui, mokyklas), aplinkos organizacijas, jaunimo organizacijas ir suinteresuotas privačias bendroves. Vykdamas darbą su jaunimu savivaldybių lygmeniu, jaunimo reikalų tarnybos turi galimybę veikti kaip jaunimo, jo veiklos ir sprendimus priimančių subjektų tarpininkai. Dažnai jaunimas jam susirūpinimą keliančius klausimus iškelia už įtvirtintų atstovaujamosios demokratijos struktūrų ribų, pasitelkdamas socialinę žiniasklaidą, skaitmenines bendruomenes, meninę išraišką, muziką ar kolektyvinius judėjimus (pavyzdžiui, mokyklinius streikus); šių raiškos priemonių srityje taip pat gali reikėti tolesnio tarpininkavimo.

8. *Klausimai debatams*

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ministrų prašoma aptarti vieną ar kelis iš toliau nurodytų trijų klausimų (ne ilgiau kaip tris minutes).

- 1) *Kaip galime sustiprinti darbo su jaunimu gebėjimą reaguoti į naujai atsirandančius iššūkius, su kuriais susiduria jaunimas klimato kaitos kontekste?***
- 2) *Kaip vykdant darbą su jaunimu galima remti jaunimo aktyvią veiklą klimato srityje ir siekti kurti darnią ateitį?***
- 3) *Klimato kaita yra tarpsektorinis iššūkis. Kaip jaunimo sektorius gali veikti kaip partneris vykdant įvairių sektorių bendradarbiavimą?***